

Universal Declaration of Human Rights - Komi-Permyak

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Морт правозэлӧн быдӧс мирись ӧтласа декларация

Примитӧм и паськыта юӧртӧм Генеральной Ассамблеялӧн 217 А (111) резолюцияӧн декабрь 10 лунӧ 1948 годӧ

Кыводз

Медбы тӧдны, что морт семьяись быд членлӧн эм аслас достоинство, а сылӧн ӧткодь да мырддьытӧм правозз лоӧ воля, справедливость да лӧнь олан понда основаӧн; медбы тӧдны, что морт правозз нем туйӧ пунктӧм вайӧтис ни умӧль, кӧда морт увтырлӧ оз сет овны совесть сьӧрти, и что сэтшӧм мирыс, кытӧн отирыс пондас авйыны да сернитны повтӧг, а овны нуждатӧг, лоас сьӧлӧмсянь керӧм быдӧнныс понда; и

медбы тӧдны, что колӧ керны быдӧс, медбы мортлӧн пра- вооз дозирайтсисӧ законӧн и эз адззисьӧ моггез мортислӧ лэбтисьны паныт умӧля видзӧмлӧ да дзескӧтӧмлӧ; и

медбы тӧдны, что пыр колӧ отсавны отиррезлӧ ӧртасьӧмын; и

медбы тӧдны, что Йитӧм Нациязлӧн народдзз гижисӧ вын мортлис медыджыт правозз, вылына лэбтисӧ личностьли дон, мужиккезлис да иньказзлис ӧтыжда правозз и кутчисисӧ эшӧ ёнжыка отсавны социальной прогресс да вольной олан бурсьӧтӧмын; и

медбы тӧдны, что членнзз-государствооз кӧсйисисӧ отсавны Нациязлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ ӧтласа уджын, ӧтамӧд коласын морт правозз сьӧрти бытшӧма да вольнӧя олӧмын; и

медбы тӧдны, что энӧ правозсӧ да свободазсӧ позьӧ тырмӧ пыртны оланас дзир сэк, кӧр быдӧнныс вежӧртӧны нылис ыджыт донсӧ,

ГЕНЕРАЛЬНОЙ АССАМБЛЕЯ паськыта юӧртӧ этӧ морт правоззлис быдӧс мирись ӧтласа декларациясӧ кызз задача, кодӧ керны колӧ вынтӧтчны быд отирлӧ и государстволӧ сйӧн, медбы быд мортис и быд общественной этӧ Декларациясӧ юрын ӧрӧттӧг видзтӧн, просвещеннӧ да велӧтчӧм увья вынтӧтчисӧ керны быдӧс, медбы донтны энӧ правозсӧ да свободазсӧ, пыртны нйӧ оланӧ национальнӧ да отиррезлӧн ӧтласа прогрессивной празниккезӧ Чукӧрис членнзз-государствоозлӧн быд отиррезӧн бытшӧма примитӧмӧн.

1 гижӧт

Быдӧс отирыс чужӧны вольнӧйезӧн да ӧткоддезӧн достоинствоын да правоззын. Нылӧ сетӧм мывкыд да совесть овны ӧтамӧдныскӧт кызз воннззлӧ.

2 гижӧт

Быд мортлӧ бӧрйисьтӧг сетсьӧны быдӧс правозз да эз, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын, кытшӧм бы эз вӧв раса, кучиклӧн рӧм, пол, кыв, енӧ веритӧм, политической да модик вежӧр, национальной нето социальной петӧм, имущество да сословие.

Сидз жӧ оз позь торйӧтлыны политической, правовой нето страналӧн международной статус увья, нето сьӧрти, кытӧн олӧ мортис, ась эта территорияс вольнӧ кинкӧ увтын, аснас оз веськӧтлы нето кызз-нибудь мӧднӧж зэлӧтӧм суверенитетын.

3 гижӧт

Быд мортлӧн эм право овны дзескӧттӧг да вӧрзӧттӧг.

4 гижӧт

Некинӧс оз позь видзны рабствоын нето пӧдан сайын; раб видзӧм да раббезӧн вузасьӧм оз вермӧ вӧвны миян оланын.

5 гижӧт

Некинӧс оз вермӧ пытайтны, уськӧтны мортислсь достоинство умӧль мог нето наказаннӧ пыр.

6 гижӧт

Быд мортлӧн, кытӧн бы сия эз вӧв, эм право лыддыны асьсӧ праволӧн субъектӧн.

7 гижӧт

Мийӧ быдӧнным законыс одзын ӧткодьӧсь и ӧтмоза дорйӧмӧсь. Миян быдӧннымлӧн эта Декларация сьӧрти право дорйыны асьнымӧс быдӧс умӧльсянь, кинсянь бы сия эз лок.

8 гижӧт

Быд мортлӧн эм право бертны аслыс ӧштӧм правозз, кӧдна сетӧмӧсь сылӧ конституцияӧн нето законӧн, тӧдчана национальной суддэзын.

9 гижӧт

Некинӧс оз позь законтӧг арестуйтны, кутны нето вӧтлыны.

10 гижӧт

Быд мортлӧн, кӧр сийӧ винитӧны уголовной статья сьӧрти, право тӧдны справедливӧй независимӧй судын ассис правозз да обязанносттез и эм я мыйкӧ сэтшӧмыс, мед сийӧ винитны.

11 гижӧт

1. Быд морт, кӧр сийӧ винитӧны умӧльын, вермӧ лыддисьны правӧн сэтчӧдз, кытчӧдз сылсь умӧль керӧмсӧ законнӧ оз мыччав осьта суд, кытӧн мортислӧ сетсьӧ быдӧс дорйӧт понда.

2. Некинӧс оз позь судитны мый понда бы эз вӧв, ежели эта коста керӧмась нацональной закон нето быдӧс отиррезлӧн право сьӧрти нем умӧльыс эз вӧв. Оз вермы сӧдз жӧ мыжйӧмыс сьӧкытжыкӧн сысса, кӧда вермис лоны сетӧм умӧль керӧмыс коста.

12 гижӧт

Некин оз вермы дзугны мортлсь ассис да семейной вӧрзӧтны сылсь оланін, честь да бур ним. Быдыслӧн эм право сайӧвтны асьсӧ вӧрзӧтлӧммезсянь законӧн.

13 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право вольнӧя ветлӧтны и бӧрйыны аслыс горт кӧть кытшӧм государствовын.

2. Быд морт вермӧ мунны йӧз и аслас странаись и бертны аслас странаӧ бӧр.

14 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право дзебсисьны вӧтлӧмсянь мӧдік странаэзын и овны сэтчин.

2. Эта правоыс ӧшӧ сэк, кӧр мортсӧ кошшӧны не политической преступленнӧ понда, а мӧдік умӧлись, мыйыс мунӧ паныт Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципpezлӧ да моггезлӧ.

15 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право гражданство вылӧ.

2. Некинлісь оз вермӧ весись мырддыны гражданство нето правосӧ вежны сійӧ.

16 гижӧт

1. Мужиккез да инькаэз, кӧдна лыддисьӧны нолетнӧйезӧн, вермӧны гӧтрасьны, керны семья, кытшӧ бы нылӧн раса, национальность нето религия эз вӧ Нылӧн эмӧсь ӧткодь правозз гӧтрасьны, ӧтлаын овны и торйӧтчыны.

2. Гӧтрасьны позьӧ дзир сэк, кӧр кыкнан мортыс олӧны бы ӧтлаын.

3. Семья – ӧтӧ учӧтик, но дона колана торок отирыслӧн, и отирыслӧ да государствоыслӧ колӧ дорйыны сійӧ.

17 гижӧт

1. Быд мортлӧн вермас лоны имущество кыз аслас, сідз и ӧтласа.

2. Некинлісь оз позь мырддыны имуществосӧ астӧгъяс.

18 гижӧт

Быд мортыс вермӧ асмоснас авйыны, совеститчыны да ны енлӧ; эта правоыс сетӧ вежны ассит ен, мӧднеж вежӧртны олан, ӧтнатлӧ и ӧтлаын мӧдіккезкӧт донтны кӧть кытшӧм енӧс да ассиныт арт, велӧтчыны, юрбитны да чулӧтны религиознӧй да ритуальнӧй обряддзз йӧз дырни нето дзир аскӧттят.

19 гижӧт

Быдыс вермӧ артавны асмоснас и кӧть кытӧн баитны эта йылись йӧзлӧ; эта правоыс сетӧ мортыслӧ воля овны аслас юрӧн, повтӧг кошшыны, адззыны да новйӧтны омӧн юӧ да ассис арттэз кызз сяз только кужӧ и кытшӧм бы границаэз сайын эз вӧв.

20 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право ӧксыны ӧтлаӧ да бытшӧма сёрнитны, а сідзжӧ йитсыны чукӧррезӧ.

2. Некинӧс оз позь вынӧн пыртны кытшӧм-либо чукӧрӧ.

21 гижӧт

1. Быд мортыслӧн эм право веськӧтлыны аслас странаӧн веськыта нето вольнӧя бӧрйӧм йӧз пырйӧт.

2. Быд мортыс вермӧ ӧтмоза керны аслас странаын государственнӧй

3. Отирлӧн воляыс, тшӧктӧмыс – эм юралиссез властлӧ основа; эта воляыс мыччассьӧ выборрезын, кӧ чулӧтсьӧны быдӧс отирӧн и ӧткодя бӧрьян право сьӧрти гусьӧна голосуйтӧмӧн нето мӧднӧж, но тожӧ свободнӧя голосуйтӧмӧн.

22 гижӧт

Быд мортлӧн, кызд общественлӧн членлӧн, эм право социальной отсӧт вылӧ, вылына видзны ассис достоинство, свободнӧя зорӧтны личность экономической, социальной да культурӧй сфераэзын национальной уджӧн, отиррез коласын ёртасьӧмӧн да быд государстволӧн структура да вермӧм сьӧрти.

23 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право уджавны, свободнӧя бӧрйыны удж, корны уджын бытшӧм да справедливӧй условиеэз, дорйисьны, медбы уджсис эз чапкӧ.
2. Быд мортлӧн эм право ӧткодь удж понда ӧткодь вештӧм вылӧ, кытшӧм-либо дискриминациятӧг.
3. Быд уджались мортлӧн эм право бытшӧм да справедливӧй вештӧм вылӧ, медбы сия ачыс и сылӧн гортиссес вермисӧ овны достойнӧя, а кӧр ковсяс, адззисӧ мӧдик социальной отсӧт.
4. Быд морт вермӧ аркмӧтны профессиональной чукӧ да пырны эна профессиональной чукӧррезӧ асьсӧ дорйӧм понда.

24 гижӧт

Быд мортлӧн эм право шоччисьны, корны, медбы уджыс дырӧв эз кыссьы и кадись кадӧ вӧли сетӧм вештана отпуск.

25 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право сэтшӧм олан вылӧ, кӧр тырмис бы сӧян, паськӧм, вӧли бы оланін, шогӧттэзись веськӧтӧм, колана социальной отсӧт, кӧр ачыс мортыс и сылӧн гортиссес олісӧ бы шогавтӧг да бура, сідзжӧ эм право отсӧт вылӧ, ежели мортыс ӧштіс удж, пондіс шогавны, лоис инвалидӧн, кольчис ӧтнас нето сылӧ немӧн лоис овны не ас кузяас.
2. Кага вайӧм да челядь зорӧтӧм сетӧны право бытшӧм дозирайтӧм да отсӧт вылӧ. Быд челядӧклӧн, кӧдна чужисӧ гижсьӧм ай-мамлӧн нето гижсьытӧг, эм ӧткодь социальной дорйӧт.

26 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право велӧтчыны. Колӧ керны быдӧс, медбы кӧть начальнӧй да общӧй образованнӧ вӧлісӧ вештісьтӧг. Начальнӧй образованнӧыс быдӧнныс понда лоӧ обязательнӧйӧн. Технической да профессиональной образованнӧыс сетсьӧ быдлӧ, ӧтмоза сетсьӧ быд мортыслӧн сы вермӧм сьӧрти и высшӧй образованнӧ.
2. Мортсӧ колӧ велӧтны сы понда, медбы бура зоралис сылӧн личность, содіс уваженнӧ сылӧн правозз да свободаэз дынӧ. Велӧтчӧмыс отсалӧ вежӧртны ӧтамӧдӧс, керӧ мортсӧ небытӧн, отирресӧ ёртасьӧтӧ, отсалӧ йитсьыны раса да енлӧ веритӧм сьӧрти чукӧррезлӧ, а Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ керны да дорйыны бытшӧм лӧнь олан.
3. Ай-мамлӧн эм приоритет бӧрйыны, кытӧн ны поснит челядлӧ велӧтчыны.

27 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право пуктыны пай ӧтласа культурнӧй оланӧ, гажӧтчыны искусствоӧн, зорӧтны научнӧй прогресс да тӧдны сылісь быдӧс бурсӧ.
2. Быд мортлӧн эм право дорйыны ассис моральнӧй да материальнӧй вермӧммез, кӧдна шедтӧмӧсь сыӧн кызд авторӧн научнӧй, литературнӧй нето художественнӧй уджӧн.

28 гижӧт

Быд мортлӧн эм право социальной да отиррез коласын примитӧм порядок вылӧ, кӧда сьӧрти эта Декларацияын гижӧм правозс да воляэс вермасӧ быдсӧн лоны пыртӧмӧсь оланӧ.

29 гижӧт

1. Быд мортӹс видзӧ кыв отир одзын, кӧда ӧтнас вермӧ сетны сылӧ вольнӧя да бытшӧма зоравны.
2. Быд мортлӹс правозӧ да воляӧ законсылӧ колӧ джендӧтны дзир сы понда, медбы не ӧштыны правозӧ да свободаӧ мӧдиккезлӧ, а демократической йӧз коласас вылына видзсис мораль, вӧлі дзугсьытӧм да бур олан.
3. Эна правозс да воляыс оланын некӧр оз вермӧ мунны паныт Нациязлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципpezлӧ да моггезлӧ.

30 гижӧт

Нем эта Декларацияын оз вермы лоны вежӧртӧм сӹдз, бытӧтӧ кытшӧм-либо государстволӧ, йӧз чукӧрлӧ нето торья морттӧзлӧ сетӧм право удж вылӧ нето керны мый-либо сӧтшӧмӧ, мый бы мырддис правозӧ да воляӧ, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын.
